

Bijdragen Gemeentenuiws 2023- speciale editie over de energiearmoede

Bericht aan Burgemeester en Wethouders en andere belangstellenden. De Minister voor Armoedebeleid, Participatie en Pensioenen vraagt uw aandacht voor het onderstaande, speciale bericht van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW), dat in het teken staat van maatregelen ten aanzien van energiearmoede. Het parlement dient het wetsvoorstel eenmalige energietoeslag 2023 aan te nemen, alvorens de wet in werking treedt. Voor een tijdige uitvoering van de energietoeslag 2023 is het van belang dat gemeenten voorbereidingen kunnen treffen. In dat kader is in deze nieuwsbrief informatie beschikbaar gesteld over onder meer de nieuwe verdeelsystematiek in 2023.

1. Nieuwe verdeelsystematiek Energietoeslag 2023

Inzicht in effecten

In een vorige editie van [gemeentenuiws van SZW \(2023-3\)](#) zijn de bestuurlijke afspraken rondom het budget voor de energietoeslag 2023 toegelicht. Dit betrof onder andere de aangepaste verdeelsystematiek, de verdeelherstelactie 2022 en de vangnetconstructie 2023.

Pas na goedkeuring van het wetsvoorstel eenmalige energietoeslag 2023 door de Tweede Kamer en Eerste Kamer kan het Rijk de definitieve budgetten voor de energietoeslag 2023 publiceren en uitkeren. Aangezien de aangepaste verdeelsystematiek tot herverdeeffecten leidt, biedt deze editie van het gemeentenuiws alvast inzicht in de nieuwe verdeelsystematiek en de effecten daarvan. Ook geeft deze editie inzicht in de uitkomsten van de verdeelherstelactie 2022.

Dit heeft als doel dat gemeenten zich beleidsmatig alvast kunnen voorbereiden op het budget dat zij (nog) ontvangen voor de Energietoeslag 2023. Dit is met name belangrijk voor die gemeenten waar sprake is van een relatief groot negatief of positief herverdeeffect ten opzichte van 2022. Het daadwerkelijk uitkeren van de energietoeslag 2023 kan pas nadat het wetsvoorstel is aangenomen.

Via [deze link](#) is een overzicht te vinden van de verdeeffecten per gemeente.

2. Eenmalige tegemoetkoming energiekosten studenten (via DUO)

Tegemoetkoming voor studenten

In het wetsvoorstel Energietoeslag 2023 van de Minister voor Armoedebeleid, Participatie en Pensioenen, dat op 3 juli jl. is aangeboden aan de Tweede Kamer, is ook een regeling opgenomen voor studenten. Studenten met een uitwonende basisbeurs en een aanvullende beurs ontvangen een eenmalige tegemoetkoming van € 400 via de Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO). Studenten die komend studiejaar geen recht meer hebben op een aanvullende beurs, maar nog wel kunnen lenen, werden eerder met het wetsvoorstel nog niet bereikt. Inmiddels is voor deze groep een regeling aan het wetsvoorstel toegevoegd.

Aanpassing wetsvoorstel: ook tegemoetkoming voor studenten in de leenfase

Met deze aanpassing van het wetsvoorstel wordt ook een eenmalige tegemoetkoming energiekosten geregeld voor studenten in de leenfase. Dat wil zeggen studenten die langer over hun studie doen dan de voorgeschreven opleidingsduur en daarom geen basisbeurs en aanvullende beurs meer hebben, maar nog wel een rentedragende lening. Aan studenten binnen deze groep die in de maand voorafgaand aan de leenfase recht hadden op een aanvullende beurs, wordt een eenmalige tegemoetkoming energiekosten van € 400 uitgekeerd door DUO. Hierbij kan geen onderscheid worden gemaakt tussen uitwonende- en thuiswonende studenten, omdat deze gegevens niet voor handen zijn.

Ambtshalve verstrekking, als gift

Studenten in de leenfase krijgen met deze regeling eenzelfde bedrag als studenten die nog in de reguliere opleidingsduur van hun studie zitten en een uitwonende basisbeurs met aanvullende beurs ontvangen. De eenmalige tegemoetkoming wordt voor beide groepen studenten automatisch verstrekt door DUO en heeft de vorm van een gift. Studenten met een studietoeslag hebben, indien zij aan de criteria voldoen, recht op de eenmalige tegemoetkoming energiekosten 2023 voor studenten. De tegemoetkoming heeft dan geen invloed op de studietoeslag.

3. Inlichtingenbureau ondersteunt gemeenten in uitvoering energietoeslag

De energieprijzen zijn in 2022 flink gestegen. Voor mensen met een laag inkomen is het hierdoor lastiger om in hun levensonderhoud te kunnen voorzien. Gemeenten zijn daarom bevoegd om, op grond van de Participatiewet, een eenmalige energietoeslag toe te kennen aan huishoudens met een laag inkomen. Het Inlichtingenbureau (IB) ondersteunt gemeenten kosteloos hierin.

Informatie AIO-ers voor energietoeslag

Het Inlichtingenbureau leverde in april 2022 aan alle gemeenten al informatie van mensen die een AIO uitkering van de SVB ontvingen. Ook in 2023 ondersteunt het Inlichtingenbureau gemeenten kosteloos bij de ambtshalve verstrekking van de eenmalige energietoeslag. Hierdoor hoeven gemeenten bij mensen met een AIO-uitkering niet onnodig extra gegevens op te vragen. Informatie wordt door het Inlichtingenbureau eenmalig beschikbaar gesteld op het beveiligde klantportaal Werk en Inkomen, waartoe alle gemeenten toegang hebben. Na de ingangsdatum van de nieuwe wet levert het Inlichtingenbureau wederom deze gegevens aan gemeenten.

Hoe werkt het: de Inkomenstoets categoriale bijzondere bijstand

Het Inlichtingenbureau kan gemeenten ondersteunen om in 2023 een zo groot mogelijk deel ambtshalve te verstrekken. Hiertoe kunnen gemeenten het doelbestand van aanvragers energietoeslag 2022 aanbieden voor een toets op inkomen. Na het sluiten van de aanlevertermijn, die eindigt vóór de 26e van de maand, bepaalt het Inlichtingenbureau met gegevens uit de Basisregistratie Personen (BRP) de leefvorm van de aanvrager. Vervolgens vindt een inkomenstoets plaats bij het UWV. Het Inlichtingenbureau levert binnen een maand na de aanvraag de informatie terug. Hiermee kan de gemeente bepalen welke huishoudens voldoen aan de inkomensvoorwaarden voor het verstrekken van de energietoeslag.

Meer informatie

Het Inlichtingenbureau kan deze diensten aanbieden, zodra de wet eenmalige energietoeslag 2023 is aangenomen door het parlement. In de wet is namelijk de grondslag geregeld voor deze diensten van het Inlichtingenbureau. Meer informatie over de ondersteuning vanuit het Inlichtingenbureau bij het toekennen van de eenmalige energietoeslag is te vinden op de [website van het Inlichtingenbureau](#).

4. Handreiking eenmalige energietoeslag 2023 door Stimulansz

Net als in 2022 stelt Stimulansz een handreiking eenmalige energietoeslag samen. De geactualiseerde handreiking bevat alle praktische informatie voor gemeenten over de uitvoering van de energietoeslag in 2023. De handreiking is opgesteld in opdracht van het ministerie van SZW, samen met VNG en Divosa. In de week van 11 tot en met 15 september wordt de handreiking met modelbrieven gepubliceerd op de [website van Stimulansz](#).

5. Webinar voor gemeenten: aan de slag met Energietoeslag 2023

Om gemeenten voor te bereiden op de inwerkingtreding van de Wet eenmalige energietoeslag 2023 organiseert Divosa een webinar met de belangrijkste informatie over deze wet. Hoe zit die in elkaar, wat zijn de verschillen met de Wet eenmalige energietoeslag 2022 en wat gaat er op gemeenten af komen? Gemeenten kunnen zich vanaf zeer binnenkort aanmelden. Houd de website divosa.nl/energietoeslag in de gaten.

6. Toolkit voorlichting energietoeslag 2023

In 2022 is de digitale toolkit voorlichting energietoeslag ontwikkeld. Deze toolkit wordt geactualiseerd voor de eenmalige energietoeslag 2023 en eenmalige tegemoetkoming energiekosten studenten. De toolkit bevat middelen die organisaties in hun communicatie kunnen gebruiken om klanten, medewerkers of andere mensen in hun netwerk attent te maken op het bestaan van de eenmalige energietoeslag 2023 en de eenmalige tegemoetkoming energiekosten studenten. Naar verwachting is de website met de toolkit aangepast, vanaf het moment dat de wet eenmalige energietoeslag 2023 in werking treedt. De aangepaste toolkit is dan [hier](#) te vinden.

7. BZK en SZW bundelen de krachten bij de inzet van meer energiefixers

Energiefixers hebben een belangrijke rol bij het bestrijden van energiearmoede. Ze helpen kwetsbare huishoudens in huur- en koopwoningen op korte termijn hun energieverbruik te verlagen door middel van energieadvies en kleine tot middelgrote energiebesparende maatregelen. Het kabinet heeft in 2023 € 185 miljoen beschikbaar gesteld voor het tegengaan van energiearmoede door de inzet van energiefixers. Energiefixers, gemeenten, corporaties, het Rijk en andere betrokkenen zetten alles op alles om vóór komende winter energiefixteams uit te breiden en zoveel mogelijk huizen te bezoeken.

SZW heeft in samenspraak met BZK en een aantal energiefixers bekeken hoe het ministerie vanuit het sociaal domein kan bijdragen aan deze intensivering van de energiefix-aanpak. Daarbij was de behoefte vanuit de fixers leidend. Dit heeft geleid tot de volgende twee acties:

1. SZW en BZK moedigen gemeenten aan om werkzoekenden met een ondersteuningsvraag te helpen energiefixer te worden, bijvoorbeeld in samenwerking met het lokale sociaal ontwikkelbedrijf. De verschillende beschikbare energiefixteams geven aan snel te kunnen uitbreiden en open te staan voor werkzoekenden met een ondersteuningsvraag. Dit benoemt ook een aantal marktpartijen in dit aanbevelingsdocument. In dit document delen zij hun inzichten en ervaringen over de energiefixersaanpak om de aanbesteding voor gemeenten gemakkelijker te maken. Gemeenten kunnen hierop anticiperen door parallel aan de aanbesteding alvast de samenwerking te zoeken intern met afdelingen Werk & Inkomen en in de arbeidsmarktregio met partners als sociaal ontwikkelbedrijven, UWV en re-integratiebedrijven. Ter ondersteuning van deze inzet verkennen SZW en OCW met de energiebranche de mogelijkheid een ontwikkelpad (bestaande uit verschillende functies met bijbehorende delen van opleidingen in de praktijk) voor de energiefixer te ontwikkelen. Doel daarvan is om de (zij-)instroom en doorstroom van werkenden en werkzoekenden, veelal met een ondersteuningsvraag, in de energiesector te verbeteren. Gemeenten worden hierover nader geïnformeerd zodra hierover meer bekend is. Een mooi voorbeeld van een succesvolle aanpak is hier te vinden.
2. Stimuleren dat energiefixers, als ze eenmaal achter de voordeur zijn, een eerstelijns gesprek kunnen voeren over hulp bij geldzorgen; ze kennen de instanties in de gemeente waar naartoe doorverwezen kan worden (of verwijzen naar de gemeente dan wel Geldfit). En bij vertrek kunnen ze een folder achterlaten met daarin aandacht voor tips om de energiekosten te verlagen en voor het loket voor hulp bij geldzorgen. SZW ontwikkelt hiervoor materiaal, dat de energiefixers mee kunnen nemen naar een te bezoeken adres. Daarnaast werkt SZW aan materiaal dat gebruikt kan worden bij de opleiding/scholing van energiefixers. Deze producten worden als ze gereed zijn ook aangeboden in een online toolkit.

Bijeenkomst energiefixbedrijven

De Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) organiseert een bijeenkomst om kennis en ervaring uit te wisselen tussen de verschillende energiefixbedrijven. Focus van deze bijeenkomst ligt op de vraag: hoe kunnen energiefixers en energiecoaches ook in de toekomst een structurele oplossing vormen voor energiearmoede in de energietransitie? Zo kunnen alle betrokken partijen gezamenlijk het succes vergroten en verdiepen. Interessante uitkomsten deelt SZW in een volgende gemeentenuws-editie.

8. Campagne Zet ook de knop om

Op 24 augustus startte de nieuwe 'Zet ook de knop om'-campagne over de urgentie om klimaatverandering tegen te gaan. De campagne gaat in op de noodzaak om onze CO2-uitstoot omlaag te brengen, benadrukt de gezamenlijke inspanning die dat vraagt van overheden, bedrijven en mensen thuis en geeft concrete adviezen over klimaatvriendelijke keuzes. De campagne brengt daarom in beeld waarom het belangrijk is om te verduurzamen, en met welke grote en kleine keuzes dat kan.

De knop omzetten

Stap voor stap wordt Nederland duurzamer. Steeds meer mensen, bedrijven en organisaties maken andere keuzes. Daarmee zetten we stappen in de goede richting, maar zijn we er nog niet. We moeten duurzaam leven en ondernemen als iets normaal gaan zien. De knop omzetten. Door anders om te gaan met energie en spullen, door anders te reizen en te eten. En anders te produceren en ondernemen. Veel van deze tips zijn niet alleen beter voor het milieu maar ook voor de portemonnee.

De nieuwe campagne gaat verder dan energie besparen en gaat over de urgentie om klimaatverandering tegen te gaan. Over waarom dat nodig is, waar we naar toe werken, wat er al gebeurt, en wat overheden, bedrijven, organisaties en mensen thuis nog meer kunnen doen. Via de website '[Zet ook de knop om](#)' worden hiervoor concrete adviezen en voorbeelden gegeven voor bedrijven, overheden en andere organisaties en mensen thuis.